

Голові спеціалізованої вченої ради Д 26.891.02
в Інституті підготовки кадрів
державної служби зайнятості України
доктору наук державного управління, професору
Войтович Радмилі Василівні

ВІДГУК ОФІЦІЙНОГО ОПОНЕНТА

Паламарчук Тетяни Петрівни

на дисертаційну роботу Колодія Олександра Миколайовича
«Децентралізаційна модель демократичного врядування в умовах
глобалізації», поданої до захисту до спеціалізованої вченої ради Д 26.891.02
на здобуття наукового ступеня кандидата наук з державного управління за
спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління

Актуальність теми дисертації, зв'язок із науковими програмами, темами. На сучасному етапі розвитку перед Україною та іншими пострадянськими країнами постала потреба у налагодженні взаємозв'язків із глобальним світом на принципах демократичного врядування. Останнє є вдалим способом досягнення цієї мети, оскільки сприяє сталому розвитку держави й реалізації модернізаційних проектів, покликаних слугувати системній демократизації всіх сфер суспільного життя. Усе це та наявність наднаціональних впливів в умовах глобалізації, тонкої межі між демократичним і антидемократичним врядуванням викликало значний науковий інтерес, який направлений на дослідження демократичного врядування за глобальних процесів, визначення його рис, принципів, функцій, методів, моделей, класифікації концепцій, розроблення оптимальних напрямів упровадження демократичного врядування для України, які дозволять забезпечити його ефективність і сталий розвиток держави. Дослідження теоретико-методологічних засад демократичного врядування є актуальним у ракурсі подальшого вдосконалення публічного управління та адміністрування, налагодження і систематичної роботи органів влади з метою протистояння глобалізаційним викликам, забезпечення проведення запланованих реформ.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх вірогідність. Мета, що сформульована автором та логічно віддзеркалює суть роботи, полягає в обґрунтуванні теоретико-методологічних засад розвитку децентралізаційної моделі демократичного врядування в умовах глобалізації і розробці практичних рекомендацій щодо її впровадження в Україні. Структура дисертаційної роботи характеризується логічністю та послідовністю, обумовлена завданнями та підпорядкована меті дослідження. Автор використав широку джерельну базу за темою дисертації та проаналізував достатній масив аналітичних даних, забезпечив відповідність предметної спрямованості дисертаційного дослідження паспорту наукової спеціальності 25.00.02 – механізми державного управління.

Достовірність та наукова новизна одержаних результатів.

Ознайомившись зі змістом дисертації, основними публікаціями та авторефератом можна підтвердити, що мета дослідження виконана. Це знайшло відображення в основних положеннях роботи, які сформульовано автором особисто і характеризуються науковою новизною. Найбільш значущим науковим результатом є те, що автором вперше запропоновано механізми впровадження децентралізаційної моделі демократичного врядування (на прикладі Київської області), який має на меті розвиток демократичного врядування в умовах глобалізації, реформування місцевого самоврядування і територіальної влади у системі просторової організації, а основним очікуваний результат є ефективне демократичне врядування, оптимізація адміністративно-територіального устрою, зміцнення фінансової самостійності об'єднаних територіальних громад, розвиток партнерства влади та бізнесу, удосконалення вертикальних та горизонтальних зв'язків між органами влади. Оновлення децентралізаційної моделі демократичного врядування полягає у врахуванні зарубіжного досвіду та передбачає його формування на трьох рівнях: базовому, районному та обласному.

Крім того, автором удосконалено понятійно-категорійний апарат у вигляді уточнення деяких понять, серед яких: «децентралізація», яке запропоновано розуміти як важливий елемент демократизації країни, що полягає у передачі (делегуванні) державно-владних повноважень органам місцевого урядування, з метою створення сприятливих умов для безпосередньої участі населення у вирішенні питань місцевого рівня, звільнення центральних органів від їх рішення задля концентрації на стратегічних питаннях розвитку країни; «концепція децентралізації», що є системою поглядів на процес функціонування публічної влади, що пов'язана з розумінням публічного управління як складного механізму, що реалізується сукупністю певною мірою автономних, різнорівневих, наділених владними повноваженнями суб'єктів в різних сферах життєдіяльності. При цьому, запропоновано напрями вдосконалення системи органів місцевого самоврядування і територіальної влади, серед яких: внесення змін до Конституції України відносно регламентації децентралізації, що заважає реформуванню місцевої державної адміністрації; досягнення повного обсягу можливих об'єднань територіальних громад; активізація процесу секторальної децентралізації; завершення процесу передачі відповідних повноважень органам місцевого самоврядування; забезпечення ефективної взаємодії і співпраці між різними рівнями влади; надання права участі органам місцевого самоврядування у визначенні власних повноважень, що дозволить підвищити якість державних послуг і сприятиме досягненню кращих результатів діяльності органів місцевого самоврядування у контексті розвитку демократичного врядування.

Також подальшого розвитку набув перелік основних ризиків системи співвідношення централізації/децентралізації влади в Україні, що включає: надмірне зосередження владних ресурсів у деяких регіональних адміністраціях або надмірне зосередження владних ресурсів у центрі щодо інших регіональних адміністрацій; перевищення в деяких регіонах владних повноважень щодо підлеглих місцевих органів влади, державних і підприємницьких структур; обмеженість інфраструктурної і соціальної бази реформи місцевого

самоврядування; послаблення стимулів до низової самоорганізації; перерозподіл власності з базового рівня на регіональний з подальшою приватизацією/передачею під контроль фінансово-промисловим групам, регіональним та центральній елітам; наведене бачення ризиків, на відміну від існуючих підходів, формує передумови для забезпечення якісних управлінських процесів на всіх рівнях та є підґрунтям для розробки шляхів розвитку демократичного врядування. Крім того, автор виокремив кращий досвід зарубіжних країн у сфері демократичного врядування у контексті децентралізації, на основі якого виявлено, що для впровадження децентралізаційної моделі демократичного врядування в Київській області значний інтерес становить досвід Польщі, що може бути в багатьох аспектах реалізований на території України, зокрема, виділено наступні заходи: розробка стратегічного плану розвитку громади (на 3-5 років) та програми розвитку громади, для реалізації якої необхідно чітко визначити додаткові джерела фінансування; забезпечення ефективної реалізації програми; розробка стратегічних планів розвитку громад до 2025 року, у якому передбачається вдосконалення інфраструктури міста і навколишніх населених пунктів; запровадження угод про державно-приватне та соціальне партнерство, зокрема з представниками бізнесу, до яких також слід долучати іноземних інвесторів та ін.; впровадження даного досвіду дозволить комплексно оптимізувати систему демократичного врядування у відповідних державних установах та здійснити подальший розвиток реформи децентралізації. Автором приділено увагу рівням виміру децентралізації, серед яких виділено: доктринальний (рівень сприйняття науковими колами та громадськістю впровадження децентралізаційних елементів); управлінський (рівень модернізації моделі управлінського врядування в країні); нормативний (рівень закріплення децентралізації у національному законодавстві, готовності до його змін та його відповідності міжнародним нормам); інституціональний (рівень забезпеченості країни інституційними структурами децентралізаційної моделі врядування); суб'єктивний (рівень розподілу суб'єктів, зацікавлених в централізованому або децентралізованому врядуванні); соціальний (рівень сприйняття центристських або децентристських тенденцій серед населення); економічний (рівень корисності та ефективності отриманих децентралізаційних результатів), що дозволило більш глибоко оцінити масштаби впливу реформи децентралізації на різні сфери державного управління. Таким чином, змістовне наповнення пунктів наукової новизни дійсно має фундаментальне теоретичне та практичне значення, як для науки державного управління, так і для споріднених з нею за об'єктом наукової уваги напрямів наукової думки. Висновки повністю відповідають сформульованим завданням та змісту самої роботи.

Підсумовуючи сказане, слід визнати, що кандидатська дисертація Колодія О.М. є самостійним і структурно завершеним дослідженням, що характеризується єдністю змісту й, безперечно, має постульовану саме автором науково-теоретичну та практичну цінність. Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що основні ідеї та висновки дисертації доведено до конкретних положень і рекомендацій, що можуть бути використані в подальших дослідженнях децентралізаційної моделі

демократичного врядування в Україні. Крім того, отримані результати можна використовувати у подальших розробках, уточненні та реалізації децентралізаційної реформи для забезпечення ефективної роботи зазначених органів; при створенні сприятливого середовища для активізації ролі громадськості у державному управлінні, зокрема, процесах розробки, прийняття, реалізації управлінських рішень та контролю за їх виконанням; при поглибленні демократичних засад в діяльності органів місцевого самоврядування.

Повнота викладу результатів дисертації в опублікованих працях, оцінка ідентичності змісту автореферату і основних положень дисертації. Наукові результати дисертаційного дослідження опубліковано у 13 наукових працях, у тому числі, 6 статей у фахових виданнях з державного управління, 1 публікація в іноземному фаховому виданні. Основні положення дисертаційної роботи були презентовані та обговорені на міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях: V Міжнародній науково-практичній конференції «Актуальні проблеми гуманітарних та природничих наук» (м. Харків, 30-31 березня 2018 р.); круглому столі «Роль держави та громадського сектору в соціальній адаптації переміщених осіб із зони агресії РФ та учасників АТО» (м. Київ, 17 жовтня 2018 р.); Всеукраїнській науково-практичній конференції «Форум прямої демократії» (м. Київ, 4 грудня 2018 р.); Міжнародній науково-практичній конференції «Правова держава: історія, сутність та перспективи формування в Україні» (м. Ужгород, Ужгородський нац. ун-т, 2019 р.); науково-практичній конференції «Надання публічних послуг в умовах децентралізації» (м. Київ, 18 квітня 2019 р.).

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту та оформлення дисертації та автореферату.

1. У підрозділі 1.1. «*Поняття та сутність децентралізаційної моделі демократичного врядування*» автор зазначає, що за результатами аналізу децентралізацію можна визначити як важливий елемент демократизації країни, що полягає у передачі (делегуванні) державно-владних повноважень органам місцевого урядування, з метою створення сприятливих умов для безпосередньої участі населення у вирішенні питань місцевого рівня, звільнення центральних органів від їх рішення задля концентрації на стратегічних питаннях розвитку країни. Доцільно було б вказати, за яких умов можливо досягти успішного результату.

2. У підрозділі 1.2. «*Децентралізаційна модель демократичного врядування в умовах глобалізації*» автор наводить наступне твердження: співвідношення централізації і децентралізації влади в глобалізованому середовищі є складною проблемою, а досягти оптимального балансу важко через об'єктивні і суб'єктивні причини. У чому саме, на думку автора, полягає проблема?

3. У підрозділі 3.1. «*Формування та реалізація децентралізаційної моделі демократичного врядування в Україні в умовах глобалізації*» автор наводить системи співвідношення централізації/децентралізації влади в країні. При цьому не вказано, які ризики, на думку автора, є найбільш актуальними на сьогоднішній день?

4. У підрозділі 3.1. «Формування та реалізація децентралізаційної моделі демократичного врядування в Україні в умовах глобалізації» автор пропонує напрями впровадження децентралізаційних тенденцій в новітній децентралізаційній моделі врядування в Україні. При цьому варто було б вказати, чому саме ці напрями є значущими на даному етапі розвитку нашої країни?

У той же час слід відзначити, що зазначені дискусійні положення дисертаційної роботи жодною мірою не знижують загальної наукової і практичної цінності дослідження і не впливають на позитивну оцінку дисертації Колодія О.М.

Загальний висновок про відповідність роботи встановленим вимогам. З огляду на актуальність, новизну, важливість одержаних автором наукових результатів, їх обґрунтованість і достовірність, а також практичну цінність сформульованих положень і висновків вважаємо, що дисертаційна робота Колодія Олександра Миколайовича «Децентралізаційна модель демократичного врядування в умовах глобалізації» є самостійним, оригінальним, завершеним науковим дослідженням, що має важливе значення для галузі науки «Державне управління». Оформлення дисертації та автореферату відповідає вимогам нормативних документів МОН України, які встановлені для відповідного типу кваліфікаційних робіт.

Таким чином, за формальними та змістовними ознаками виконана дисертація відповідає вимогам п.п. 9, 11 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року №567, а її автор, Колодій Олександр Миколайович, заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління.

Офіційний опонент:

доцент кафедри глобалістики, євроінтеграції,
та управління національною безпекою
Національної академії державного управління
при Президентіві України,
кандидат наук з державного управління

Т.П. Паламарчук

Учений секретар Національної академії
державного управління
при Президентіві України,
доктор наук з державного управління,
професор

А.П. Рачинський